

Posezení u poradního stolu

Josef Pokorný

Je to už více jak dvanáct let, co jsme se my, tři dědkové setkali na plošině nad Velkým meandrem Hádecké Říčky (kóta 414,4 m nadm. v.). (Já, Lad'a Slezák a Richard Cendelín). Bylo to osudové setkání, protože od té doby vyjíždíme do krasu spolu. Když jsem jednou z legrace řekl, že jsme tři krasoví dědkové, navrhl Lad'a Slezák, že když jsme tři dědkové – senioři, že by bylo dobré zvolit si logo. Navrhl název **SE – 3** (Tři senioři) a nakreslil k němu **logo***), designový znak,

který vidíte výše. Jenže časem se k nám přidávali naši přátelé, které zaujalo to, co v krasu děláme a bylo nás potom šest. Nějaký čas s námi spolupracovali, aby v roce 2014 tito naši tři přátelé jeden po druhém zemřeli. A zase jsme byli jen tři. Podrobněji se o tom dočtete v první části čtvrtého tematického okruhu této ročenky.

Někdy v květnu roku 2017 se k nám přidal Milan Jež, který z ČSS odešel před časem pro oční chorobu. Nechal si oči operovat, operace se zdařila, tak se Milan nabídl, že by rád pracoval s námi. My jsme ho rádi mezi sebe přijali. V roce 2018 se k nám přidal Kamil Pokorný, se kterým nás seznámila shoda příjmení. A je nás zase pět. Nicméně **Logo SE – 3** zůstává a platí.

Jen jeden z nás je krasový odborník. Je to **Lad'a Slezák**, profesně geolog, celoživotně speleolog, emeritní ředitel Správy jeskyní, a řekl bych, že praktický znalec Moravského krasu. On je naším **lídrem****), **guru*****), ale i **koordinátorem******).

***) logo** = název kolektivu, (spolku, firmy či organizace) s designem (kresleným znakem).

*****) lídr** = (leader – z angličtiny) = předák, vedoucí pracovního kolektivu.

******) guru** = učitel a krasový duchovní vůdce.

*******) koordinátor** = řídicí pracovník výzkumu, potažmo vědec.

On je sice skromný a brání se, že je jen jeden z nás a nic víc, ale kde bychom byli my bez něho?

My zbývající jsme jen nadšenci a amatéři, které jen zvědavost a snaha rozluštit tajemství krasu vede k realizaci toho, co pod jeho vedením uskutečňujeme. A tak se scházíme ke svým výjezdům a výpadům do krasu. Nebo taky k poradám a k posezení u jednoho stolu, kde probíráme získané výsledky výpadů, hledáme jejich význam a kde nám L. Slezák vysvětluje svoje názory a myšlenky na to, jak se kras vyvíjel. Zpestřujeme tím podzim svého života a myslíme si, že to, co děláme je pro speleologii a poznávání Moravského krasu velice užitečné.

Tři z nás jsou **telegnostičtí detektoři**, kteří s virgulemi*) prochází terén, zachycují linie tektonických poruch a vyznačují je snímatelným páskováním na stromech. Jsou to: **Laďa Slezák, Richard Cendelín a Kamil Pokorný**. Pracují obvykle na sobě nezávisle a pak dávají svoje poznatky dohromady a vytváří ucelené schema zjištěných informací. Dva zbývající jsou **měřiči – mapéři**, kteří jdou za detektory, zaměřují a zakreslují vyznačené anomálie a po návratu je zkreslují do dílčích náčrtů a následně do větších map. Jsou to **Milan Jež a Josef Pokorný**.

*) **virgule** = nástroj, používaný při zkoumání či vyhledávání geologických anomálií, (odchylek od normálu), někdy také vody nebo nerostů. Dle Ing Feitla „die Wünschelrutte“ neboli „čarovný proutek“. Původně rozvětvený proutek z olše, dnes také měděné dráty či ocelová pružina.

Podle vědců měl člověk v průběhu svého vývoje více jak 350 (?) smyslů, ze kterých mu v současnosti zbylo jen pět. Zrak, sluch, čich, hmat a chuť. (Informace z relace v rozhlase). Ty, které už nepotřebuje jsou trvale, dědičně uloženy v jeho mozku, vyskytují se ve formě talentu a dají se vhodným způsobem vyvolat. Virgule je v podstatě něco jako anténa, která svádí vlny anomálií do lidského mozku, který potom zpětně reaguje svým vlivem na pohyb virgule. Lidský organismus tak s největší pravděpodobností reaguje na tektonické poruchy, potažmo na změny gravitačního pole.

Vypadá to jako zcestná magie, ale pro nás je důležité, že to spolehlivě funguje. Velkou a nezbytnou roli v tom hraje také zkušenost detektora. L. Slezák například dokáže při detekci rozeznat překopanou zeminu od neporušené zeminy. Svoje detekční umění se učil v průběhu let při geologickém mapování a geologických výzkumech. Kamil Pokorný se zase učil svoje detekční umění při vyhledávání objektů brněnského podzemí, kde měl proti použitému georadaru

devadesátiprocentní účinnost. Teprve učením v praxi se naučí detektor rozeznávat nuance anomálií. Podle lékařů telegnostická detekce vyčerpává organismus a s dobou detekce klesá přesnost příjmu anomálií. Podle lékařů by neměla detekce trvat déle než čtyři hodiny.

Srovnáme-li výsledky našich, možná samorostlých výzkumů za ta léta práce, začínají se nám významově řadit, a začíná nám z toho vycházet smysluplné schema postupného vývoje krasu.

Pan Artur C. Clarke před časem napsal: „Pokud nějaký významný vědec tvrdí, že je něco možné, pak má obvykle pravdu. Pokud tvrdí, že je něco nemožné, pak se obvykle mýlí.“

Dánský atomový fyzik Niels Bohr řekl: „Vědec se musí umět bít za svoji pravdu. Ale musí se také umět své pravdy vzdát, jestliže pozná, že za jeho pravdou stojí jiná, ještě větší pravda.“

Tyto dva citáty jsou naší varovnou připomínkou, abychom zůstali realisty a nepropadli přehnanému optimismu objevitelů, kterými – zatím – nejsme.

*

P.S. Hledáme článek ing Feitla, nazvaný „Die Wünschelrutte im Dienst der Höhlenforschungen“ (Čarovný proutek ve službách jeskynního výzkumu), který vyšel v r. 1937 v časopisu „Polytechnischen Verreines der Tschechoslowakische Republik, ročník 17 / 1937, č. 1–2 (Leden–únor).

Ač je někdy uváděn v seznamu literatury některých autorů, zřejmě jej nečetli, protože tento časopis není k nalezení. Meziknihovní výpůjční služba brněnské MZK jej sháněla snad po celé Evropě. Víme, že časopis vycházel v Opavě, ale ani tam není. Mám za to, že Knihovna v Ostravě některé ročníky má, ale právě ročník 1937 jí chybí. Kdyby někdo o tomto článku věděl (výtisk časopisu může být v rukou soukromníka), nechť nám podá informaci na e-mail jos.pokorny@seznam.cz.

A nakonec mapa toho, co se podle nás nachází v podzemí toho kousku krasu, který už dvanáct let zkoumáme v rámci možností, které máme a které jsme schopni si vytvořit.

Na této mapě zatím nejsou zaznamenány výsledky našich výzkumů, realizovaných v r. 2020.

Fotografie od poradního stolu.

Foto Kamil Pokorný.

Všechny plány výjezdů do krasu, stejně jako všechny získané poznatky a výsledky našich výjezdů jsou zdokumentovány a následně projednávány u tohoto poradního stolu. Ten pátý z nás to fotografuje.

Snahou našich detektorů (Ladi Slezáka, Richarda Cendelína a Kamila Pokorného) je – zjistit anomálie pod povrchem krajiny. My sice víme jen to, že jsou to tektonické poruchy, ale dalšími metodami se snažíme naše poznatky upřesňovat. Proto spolupracujeme s odborníky, jako jsou moderátoři georadaru a geofyzikové.

Osobní snahou Ladi Slezáka je – sestavit z víceméně chaotických poznatků posloupnost vývoje povrchových i podzemních toků od paleogénu přes miocén, pliocén a pleistocén až po naše časy. My všichni si přejeme, aby se mu to povedlo.

Pochopitelně, hlavní slovo má vždycky náš lídr, guru či koordinátor Laďa Slezák, je to mezi námi amatéry jediný odborník.

Na snímku nahoře je porada nad mapou. Na snímku dole je záběr z partie na Kaprálově mlýně

I v Junáckém environmentálním výcvikovém středisku Kapráluv mlýn máme svůj poradní stůl. (*Environmentalismus je směr, zdůrazňující převážný vliv prostředí na vývoj osobnosti, zaměřující se také na ochranu přírody a životního prostředí*).

V pozadí snímku uprostřed sedí Ladá Slezák a vpravo od něj lektori Ing Igor Forgáč a RNDr Michal Medek. Tito lektori jsou spolupracovníky Správy ChKO Moravský kras a nám s dalšími pomocníky z Kaprálova mlýna pomáhají při praktických sondážích výzkumů jižní části Moravského krasu. Nastupují tam, kde je zapotřebí náročné pracovní činnosti a náš věk a tělesná zdatnost už nám nedovoluje realizovat potřebnou akci.

Nejprve je ale zapotřebí seznámit je s výsledky našeho výzkumu, což se právě děje, jak dokumentuje snímek.

Činnost dvou pracovníků našeho kolektivu SE – 3, Milana Ježe (vlevo) a Josefa Pokorného (vpravo) je zaměřena na vyhledávání vhodných objektů v terénu (stromy, skály a pod.) **ke zhotovení pevných bodů**, od kterých se potom zaměřují (azimutově) a odměřují (pásmem) detekované anomálie, které telegnostický detektor (Kamil, Laďa nebo Richard) vyznačuje na stromech.

Tito dva členové kolektivu tedy nejprve v terénu zaměří a zhotoví schematický náčrt průběhu zaměřené anomálie, ze kterého potom, po návratu z exkurze zhotoví dílčí mapku poznatků, jako součást Exkurzní zprávy. Z dílčích mapek potom sestavují větší mapy, které již dávají přehled potřebných informací o rozsahu, průběhu a směrování zaměřené anomálie.

Jako terénní kompas používají (již) pátou upravenou verzi vlastního výrobku (Made in Domanico – delanico), který jeho konstruktér z recese nazval „POJEB“ (**P**okorného **j**eskyňářská **b**usola). Základem tohoto udělátoru je busola zn. SPORT. Tento „přístroj“ shlédnete na jednom ze snímků.

Cílem těchto dvou snímků je – dokumentovat náročnost terénu v průběhu měření.

Úkolem těchto dvou snímků je dokumentovat práci s kompasem zn. POJEB.

Obr. nahoře: Detailní záběr kompasu „POJEB“. Obr. dole: Standartní zaměřování.

Záběry z měření v předpolí Kamenného žlíbku (za Kamenným ponorem).

Snažíme se čtenářům ukázat i náročnost měření v terénu. Anomalie pokračuje tím křovím!

Obr. nahoře: Pohled na měřiče z dálky. Obr. dole: Na tenkém stromku vidíte vyznačení anomálie.

Vyjasňujeme si podrobnosti orientace schematickeho načrtu záměrů, abychom si rozuměli.

Výjezd do terénu

Foto: Kamil Pokorný

Práce v terénu začíná vyložení materiálu, pomůcek a výstroje z auta.

Na snímcích dole je ukázka Kamilova značení rozsahu anomálie.

Obr. nahoře: Husím pochodem do terénu. Obr. dole: Na cestě.

Všichni posloucháme odborný výklad Ladi Slezáka.

Obr. nahoře: Měření vody ve studni. Obr. dole: Příprava k revizi jedné detekce.

Revize jedné detekce.

Obr. nahoře: Richard kontroluje, co je nového s Feitlovkou. Obr. dole: Náš detektor Kamil.
Když neběhá s virgulí, stojí za kamerou a fotografuje nebo natáčí dokumentaci.

Závrt u Kamenného ponoru

předpolí Kamenného žlíbku

jižní část Moravského krasu

Foto Kamil Pokorný

Podle našeho telegnostického detektora Kamila se pod nacházejícím závrtem nachází detekovaná podzemní chodba v hloubce cca 16 m; Existenci chodby pod závrtem, i komínu, telegnosticky potvrzují shodně i oba další detektoři. Závrt je na komíně či propáستce, ve které je shora cca 4 m silná ucpávka, jejíž spodní část tvoří zaklíněné balvany, na kterých je splavena z okolí sprašová hlína a úlomky hornin.

Dle dohody s Dr. Tůmou ze Správy ChKO Moravský kras započal 14.08. 2020 lektor, Ing Igor Forgáč z Junáckého environmentálního střediska Kaprálov mlýn se dvěma stážisty otevírat průzkumnou sondu závrtu, který nazvali Seniorský závrt. Jeden ze stážistů byl národností Švéd a jmenoval se Torstenson. Druhý stážista byl Chilan, jméno si nepamatuji.

Otvírka je dost namáhavá, postupuje pomalu a pracovníci Junáckého střediska zde pracují jen občas, ve svých volných chvílích.

Obr. nahoře: Uprostřed, v sondě stojí Igor Forgáč. Obr. dole: Na otvírce závrtu pracují pod vedením Igora Forkáče dva zahraniční stážisté z Junáckého střediska. Ten, co stojí vlevo od stromu (má na hlavě klobouk) je Švéd a jmenuje se Torstenson. Ten vpravo od stromu (s lopatou v ruce) je národností Chilan.

Obr. nahoře: V záběru Chilan. Obr. dole: Ve výkopu je L. Slezák.

Takhle vypadala otvírka závrtu 25. srpna 2020.

Milan zkoušel trochu odrýt. Pak jsme udělali do dna díru a zkusili tam lít vodu. Voda protékala, nenastupovala a nic jí v odtoku nebránilo. Zdá se, že pod ucpávkou je volný prostor.

Splní ta otvírka závrtu naše naděje na průnik do podzemí?

Obr. nahoře: V závrtu se nachází splavené limonitové konkrce (obsahově chudá železná ruda).
Obrázek dole: Jaké tajemství krasu najdeme pod tím závrtem?

